

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ โดยนัยกล่าวได้ว่า ความมุ่งหมายของการจัดการการศึกษาจึงเน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีของประเทศ รัฐมีภาระผูกพันที่จะต้องจัดอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ การจัดการ วัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และสิ่งอื่นใดที่จำเป็นให้เพียงพอ

ดังนั้น การศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งจัดเพื่อประชาชนทุกคนของประเทศจึงมีความสำคัญต่อประเทศโดยรวม ต่อสังคม และต่อบุคคล เพราะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดชีวิต การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในโรงเรียน แต่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกหนทุกแห่ง ทุกสถานการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรตระหนักในเรื่องนี้ให้มาก กล่าวคือ ต้องเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียน เช่น รู้และเข้าใจพื้นฐานเพิ่มเติม ความสนใจ ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งตระหนักในความแตกต่างดังกล่าวด้วย

การศึกษาพิเศษก็เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจและความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือปัญหาเลิศได้พัฒนาความถนัด และอัจฉริยภาพของตน

ได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในสถานศึกษาปกติตั้งแต่ ประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, 2535) เพราะพวกเขาก็คือเด็กกลุ่ม หนึ่งของสังคมที่ต้องการทุกสิ่งทุกอย่างเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป เพื่อให้พวกเขาได้มีชีวิตและการ เจริญเติบโตโดยที่ไม่ต้องเป็นภาระของบุคคลอื่นและสังคม

กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการศึกษาพิเศษและ ศึกษาสงเคราะห์ในการดำเนินการดังกล่าวกองการศึกษาพิเศษได้จัดตั้งโรงเรียนประเภทต่าง ๆ และจัดโครงการเรียนร่วมในการเรียนปกติทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยร่วมมือกับ หน่วยงานราชการอื่น องค์กรหรือมูลนิธิ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาพิเศษหรือการศึกษา สงเคราะห์

การศึกษาพิเศษที่กองการศึกษาพิเศษดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คือ การศึกษาสำหรับ ผู้ขาดโอกาส อันเนื่องมาจากความพิการทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความพิการทางตา ทางหู ทางสติปัญญาและทางร่างกาย เพื่อให้สามารถช่วยตนเองและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536)

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กเป็นเรื่องที่จะต้องคิดและพิจารณาโดยรอบคอบ ยิ่งเด็กที่มี ความผิดปกติทั้งทางร่างกาย สติปัญญาด้วยแล้ว ยิ่งต้องพิจารณาใคร่ครวญในการจัดการศึกษาเป็น พิเศษ สาเหตุของความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท การแก้ไขและบำบัดเด็กพิเศษแล้ว ยังต้องเข้าใจหลักการสอนเด็กพิเศษแต่ละประเภท เป็นต้น จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของคำ "การศึกษาพิเศษ" และ "การจัดการศึกษาพิเศษ"

"การศึกษาพิเศษ" หมายถึง การศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอนและบริการที่จัดให้แก่ เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็ก พิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม และเด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็ก ปัญญาเลิศ ให้ได้รับความรู้เพิ่มในส่วนที่ขาดไป ตัดทอนความรู้ที่ไม่จำเป็น

"การศึกษาพิเศษ" จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2535 ได้ระบุว่าเป็นการศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับ สภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถ พิเศษ มีปัญญาเลิศได้พัฒนาความถนัดและอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้

อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดในสถานศึกษาปกติ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

ดังนั้น หลักการจัดการศึกษาพิเศษที่สำคัญก็คือ การจัดสถานการณ์ในการเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์เต็มที่ จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคน นักการศึกษาพิเศษได้พยายามกระตุ้นให้มีการจัดบริการการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กพิเศษประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ กันของการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งพอจะแบ่งได้กว้าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนพิเศษแบบประจำให้บริการด้านการศึกษาอบรม และรักษาพยาบาลอยู่ด้วยกัน สำหรับเด็กพิการมากหรือรุนแรง
2. จัดโรงเรียนพิเศษแบบประจำและไปกลับ
3. จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติแบบไปกลับ โดยให้อยู่ในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลาหรือไปร่วมกิจกรรมกับชั้นอื่นบางเวลา
4. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่จะออกไปเรียนซ่อมเสริมกับครูพิเศษในห้องเรียนพิเศษบางเวลา
5. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่จัดบริการสอนพิเศษ ให้สื่อการเรียนการสอนพิเศษ โดยครูประจำชั้นที่ได้รับการแนะนำ นิเทศ หรือช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครูพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญประจำท้องถิ่น
6. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่ครูประจำชั้นทุกคนผ่านการอบรม สามารถช่วยเหลือให้การศึกษานอกตามสมควร
7. จัดระบบบริหารและให้บริการพิเศษแบบอื่น ๆ เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพการแก้ไขความบกพร่องด้านต่าง ๆ เป็นต้น
8. บริการการศึกษาพิเศษตามบ้าน หรือตามเตียงที่มีผู้เจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งอยู่ในวัยที่ต้องศึกษาแล้วเรียน และต้องได้รับการรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดจากแพทย์ (วาริ ธีระจิตร, 2537)

ดังนั้น แนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษที่จะให้ผลดีแก่เด็กพิเศษและประหยัดด้านงบประมาณทางหนึ่งก็คือ การจัดการศึกษาให้เด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กในโรงเรียนปกติ ยกเว้นเด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อน ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเอง หรือปรับตัวไม่ได้ซึ่งต้องจัดให้เรียนใน

โรงเรียนพิเศษหรือถ้าช่วยเหลือกันไว้บ้างจนสามารถเข้าเรียนร่วมได้ ก็ควรให้จัดเข้าเรียนร่วม การจัดการศึกษาพิเศษ โดยทั่วไปตั้งอยู่บนฐานของความเชื่อหรือปรัชญา ดังต่อไปนี้

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคนปกติหรือคนพิการ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ
2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน โดยเร็วที่สุด ในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด
3. การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมกับคนปกติอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนของเด็กเหล่านี้จึงควรได้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ
5. การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน
6. การจัดโปรแกรมการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กได้มีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่า แม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น
7. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสังคมแห่งตน และมุ่งช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม
8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย (วารั ภิระจิตร, 2537)

ดังนั้น การศึกษาพิเศษเป็นการจัดดำเนินการเรียนการสอนและการบริการให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ได้รับการเรียน

รู้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจและความสามารถ หลักในการจัดการศึกษาพิเศษที่สำคัญ ก็คือการจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอนให้ทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่ รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

การจัดการศึกษาให้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นั้นนอกจากจะจัดให้เรียนในโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาพิเศษแล้ว กองการศึกษาพิเศษ ยังจะจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนได้ให้อยู่ในโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วม เรียกว่า โครงการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

การเรียนร่วมเป็นวิถีจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อก่อนเด็กที่มีความต้องการพิเศษถูกเรียกว่าเป็นเด็กพิการ ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กประเภทนี้ จัดเป็นกลุ่มตามสภาพความพิการของเด็ก เช่น เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กปัญญาอ่อน เป็นต้น และจัดตั้งโรงเรียนพิเศษสำหรับแต่ละประเภทโดยเฉพาะ ต่อมาการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการเสียใหม่ เด็กพิการได้รับการเรียกชื่อใหม่ว่าเป็น "เด็กที่มีความต้องการพิเศษ" และเด็กเหล่านี้ได้รับการจัดเข้าชั้นเรียนในชั้นเดียวกับเด็กปกติ การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกันกับเด็กปกติเรียกว่า "การเรียนร่วม" (ผดุง อารยะวิบูลย์, 2533)

การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กับเด็กปกติอาจกระทำได้หลายลักษณะ ต่อไปนี้เป็นวิถีจัดการเรียนร่วมซึ่งปฏิบัติกันอยู่ในหลายประเทศ และประสบความสำเร็จพอสมควร รูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นปกติ
2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา
3. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียงสอน
4. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชา
5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา
6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อย และมีความพร้อมสูง อาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลาเด็กที่มีความพิการ

มากขึ้นและมีความพร้อมน้อยอาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไป (ผดุง อารยะวิญญู, 2533)

การพัฒนาเด็กปัญญาอ่อน จึงมุ่งเน้นที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และสติปัญญา เพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนสามารถใช้ศักยภาพของตนเองให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เช่นเดียวกับที่มีความต้องการพิเศษอื่น ๆ

องค์การอนามัยโลก หรือ WHO (World Health Organization) (ผดุง อารยะวิญญู, 2533) ได้จัดระดับปัญญาอ่อนออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ระดับปัญญาอ่อนขั้นเล็กน้อย มีระดับเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) 50-70 ระดับปัญญาอ่อนขั้นปานกลาง (Moderate) มีระดับเชาวน์ปัญญา 35-49 ระดับปัญญาอ่อนขั้นรุนแรง (Severe) มีระดับเชาวน์ปัญญา 21-34 ระดับปัญญาอ่อนขั้นรุนแรงมาก (Profound) มีระดับเชาวน์ปัญญา ตั้งแต่ 20 ลงมา

ดังนั้น ในปัจจุบันรัฐจึงได้ให้ความสนใจและช่วยเหลือทั้งในด้านการให้บริการทางการศึกษาและบริการสงเคราะห์ในด้านอื่น ๆ โดยมีแนวนโยบายที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคลเหล่านี้ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่นบุคคลปกติทั่วไป โดยเฉพาะบริการทางด้านการศึกษา นั้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ได้กำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญาไว้ โดยจะเร่งขยายและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความพิการทางร่างกายหรือทางสมอง เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสรับบริการทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) รัฐได้วางนโยบายในการจัดการศึกษาแก่ประชากรกลุ่มนี้ อีกเช่นกัน และมุ่งพัฒนารูปแบบกับวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม สำหรับผู้ด้อยความสามารถทางร่างกาย สมองและจิตใจ เพื่อเพิ่มความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเสมอภาคทางคุณภาพการศึกษาตามแนวนโยบายที่กำหนดไว้ ตามนัยของแนวนโยบายในการพัฒนาชี้ให้เห็นว่ารัฐได้เล็งเห็นความสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุคคลทุกคน โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่บุคคลพึงได้รับอย่างเสมอภาคกัน และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) รัฐได้วางนโยบายการศึกษาเพื่อสนับสนุนการขยายการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจและอารมณ์ให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยเร็ว และเมื่อพ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เริ่มประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับ

เด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก.) นี้ เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ ระดับพอเรียนได้หรือที่เรียกกันว่าเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ทางด้านวิชาการได้เท่าเทียมกับเด็กปกติ แต่อาจมีความสามารถในด้านการใช้มือทำงานให้เกิดประโยชน์ได้ตามสมควรถ้าได้รับการฝึกอบรมที่ถูกต้อง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดไว้ตามลำดับขั้นตอนในหลักสูตรเป็นไปเพื่อสนองความต้องการอันจำเป็นของเด็กประเภทนี้ให้สามารถใช้ความสามารถอันจำกัดและความถนัดที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้รับความเสมอภาคในโอกาสด้านการศึกษาและเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ โดยไม่เพิ่มภาระแก่สังคมและประเทศชาติอย่างเกินความจำเป็น

หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก.) มีหลักสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เด็กปัญญาอ่อนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต (เช่น การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การช่วยเหลือตนเอง การรักษาความปลอดภัย การทำงานให้เกิดประโยชน์ และการหารายได้ในการทำงาน เป็นต้น)
3. มุ่งที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม อารมณ์ ร่างกายและปัญญา เพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนสามารถใช้ศักยภาพของตนเองให้เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด (กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2521) รวมถึงวิชาพลศึกษาด้วย

พลศึกษา หมายถึง การศึกษาโดยใช้ร่างกายเป็นสื่อ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการศึกษาสามารถสัมฤทธิ์ผลได้โดยใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ ในการร่วมกิจกรรม หรือพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการศึกษาแขนงอื่น ๆ คือเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นสื่อกลาง (วารศักดิ์ เพ็ชรชอบ, 2523)

การจัดพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจจะเนื่องมาจากความไม่พร้อมทางด้านสมรรถภาพทางกายหรือทักษะ หรือเนื่องมาจากความผิดปกติทางร่างกาย ให้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษา ของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ด้วยการจัดสถานที่ อุปกรณ์กิจกรรม และวิธีสอนให้เหมาะสมกับความสามารถกับสภาพร่างกายของนักเรียนนั้น ๆ กิจกรรมพลศึกษา จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในการปรับปรุงทักษะทางกลไกและสมรรถภาพทางกายให้สูงขึ้น

สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness) หมายถึง ลักษณะสภาพของร่างกายที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง อดทนต่อการปฏิบัติงาน มีความคล่องแคล่วว่องไว ร่างกายมีภูมิคุ้มกันโรคสูง ผู้ที่มีสมรรถภาพทางกายดีมักจะเป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริงแจ่มใสและมีร่างกายสง่างาม สามารถปฏิบัติภารกิจงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสมรรถภาพทางกาย จึงเป็นการปรับปรุงสภาวะของร่างกายให้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายมีประสิทธิภาพในการทำงานทำหน้าที่สูงและมีการประสานงานกันของระบบต่าง ๆ เช่นระบบโครงร่าง ระบบกล้ามเนื้อ ระบบหมุนเวียนของโลหิต ระบบย่อยอาหาร ระบบขับถ่ายปัสสาวะ ระบบต่อมไร้ท่อและระบบสืบพันธุ์ ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกันเป็นอย่างดี (สุเนตุ นวกิจกุล, 2524)

ดังนั้น การสร้างสมรรถภาพทางกายจึงเป็นการทำให้ระบบต่าง ๆ ทุกระบบสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นพื้นฐานของกิจกรรมการเคลื่อนไหวในสังคมชีวิตประจำวัน และนอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว การสอนพลศึกษาในหลักสูตรของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพและ ได้ปรับปรุงตัดแปลงกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของความพิการของเด็ก เป้าหมายของการสอนพลศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความเข้าใจในขีดความสามารถของตน และปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้ เข้าใจลักษณะการดำเนินชีวิต ยอมรับสภาพความเป็นจริงและสามารถแสดงออกในทางสร้างสรรค์ได้

จากแนวคิดที่ว่าเด็กปัญญาอ่อนไม่สามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมคนอื่น อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางสมองที่มาจากหลายสาเหตุ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาทางด้านร่างกายและด้านความสามารถทางด้านเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานด้วย ดังที่มีผู้กล่าวว่า การเคลื่อนไหวร่างกายและการเล่นของเด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด (ประพัฒน์ ลักษณะนิสุทธิ, 2532) นั่นก็หมายถึงการพัฒนาทางด้านสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น จะมีระดับของสมรรถภาพทางกายเป็นอย่างไร เพื่อที่จะนำผลการศึกษาค้นคว้าไปพัฒนาโปรแกรมพลศึกษาด้านการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละกลุ่มอายุ ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีสมรรถภาพทางกาย แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ มีสมรรถภาพทางกาย แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะ สมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศ และอายุของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2 ตัวแปรตาม คือ สมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สมรรถภาพทางกาย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่วัดได้จากแบบสอบถามสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ เฟท (Fait and Dunn, 1989) ที่ประกอบด้วยรายการทดสอบ 6 รายการ ได้แก่ วิ่ง 25 หลา งอแขนห้อยตัว การยกขา การทดสอบการทรงตัวแบบอยู่กับที่ ทรีส์ท และเดินวิ่ง 300 หลา

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยโดยแพทย์และบุคลากรจากโรงพยาบาลที่มีเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญาว่ามีความสามารถทางการเรียนรู้ต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไป มีระดับเชาวน์ปัญญาระหว่าง 50-70

โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง โรงเรียนที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่สังกัดมูลนิธิต่าง ๆ เช่น โรงเรียนปัญญาวุฒิกิจร สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงเรียนราชานุกูล และโรงเรียนที่กองการศึกษาพิเศษจัดร่วม เช่น โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดหนึ่ง เป็นต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบความแตกต่างสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำแนกตามเพศชายและเพศหญิงและในกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน
3. เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมพลศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้อย่างเหมาะสม
4. เป็นประโยชน์ในการพัฒนา สมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
5. เป็นการกระตุ้นความสนใจ เกี่ยวสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แก่ผู้บริหารทางการศึกษา พลศึกษา ครู และตัวนักเรียน
6. เป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย